

'Torba Yasa'lar, artık "geleneğimiz" oldu. Yasa yapmışken "torba" yapıyoruz ve içine pek çok şeyi dolduruyoruz.

İşte böyle bir yasa geçen yıl, büyük ölçüde gündemimizi oluşturdu. Bu yasa, 6111 sayılı yasa idi. Bununla, vergi ve diğer bazı devlet alacakları yapılandırılmış, matrah arttırımı ve stok affına ilişkin düzenlemeler yapılmıştı.

Yasa çok sayıda kişiyi ilgilendiriyordu. Resmi rakamlara göre yeniden yapılandırılmada 5 milyon 112 bin 334 başvuru alınmış, 6 milyon 32 bin 972 adet dosya yapılandırılmıştı. Yapılandırılan toplam alacak tutarı ise 58.3 milyar liraya ulaşmıştı.

Ancak burada bizce daha da ilginç; yalnızca SGK özelinde dahi, borç yapılandırma fırsatını kullanmayı kuruma borcunu ödememekte ısrar eden kişi sayısının 1.6 milyonu bulmasıydı.

6111 sayılı yasa ile ödeme yükümlülüğü altına giren mükelleflerin, bu ödemeleri zamanında yapabilmelerini sağlamak için çok katı kurallar getirilmişti. Buna göre, yapılandırılan borçlarını bir takvim yılında 3 kez ödeyemeyen mükelleflerin yapılandırılmaları bozuluyordu. Ayrıca, yapılandırmanın uygulandığı süre içinde, cari dönem katma değer vergisi, stopaj, özel tüketim vergisi vb. vergilerini, bir takvim yılında 3 kez ödeyemeyen mükelleflerin yapılandırılmaları yine bozuluyordu.

Yapılandırmanın bozulması da tüm borçlar üzerinden, yeniden yüksek oranda faiz hesaplanması ve borçların muaccel hale gelmesi anlamına geliyordu.

O dönem en yetkili ağızların sürekli "yasadan yararlanan, ancak 3 taksiti üst üste aksatan hakkını kaybedecek" açıklamalarına karşın, bu katı kuralların işletmeleri zora sokacağını ve yapılandırmadan beklenen verimin alınmayacağını defalarca ifade

'Affın Affı' Değil 'İyilik' Çözer

etmiştik.

Nitekim öyle de oldu. İşletmeler bu katı kurallara uyamadılar, gerekli ödemeleri vadesinde yapamadılar ve yapılandırılmaları bozuldu.

Bu bozulma, tabii ki borçlu mükellefler için istenmedik bir durumdu ve alacaklı taraf olan "devlet" de bu bozulmadan çok memnun olmadı. Önemli olan alacağın tahsil edilmesiydi. Ancak, yapılandırmanın bozulması bu alacakların tahsilini daha da zorlaştırıyordu.

İşte bu nedenle ilk çıkan "Torba Yasa"da gerekli düzenlemeler yapıldı ve yapılandırılmaları bozulan mükellefler affedildi. Yani daha önce aftan yararlanıp gereğini yerine getiremeyen mükellefler yeniden affediliyordu.

Bu düzenleme 15 Haziran tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 6322 sayılı kanunla yapıldı. Buna göre, zama-

nında ödenemeyen tutarların 1 Temmuz-31 Ekim tarihleri arasında ödenmesi gerekiyor. Ayrıca, zamanında yapılamayan ödemelerin yapılacağı tarihe kadar gecikme zammı oranında geç ödeme zammı aylık yüzde 1.40 olarak alınıyor.

Aynı hüküm, cari dönem vergi ve sigorta primi ödemelerini zamanında yapamamaları sebebiyle yapılandırılmaları bozulan mükellefler açısından da geçerli olacak. Yine benzer şekilde, 6111 sayılı kanun kapsamında pişmanlıkla ya da kendiliğinden beyanda bulunup gerekli ödemeleri yapamayan mükellefler de 31 Ekim tarihine kadar gerekli ödemeleri yapmaları halinde kanunun tanıdığı imkânlardan yararlanmaya devam edecekler.

Evet... Yapılan düzenlemeler gerçekten "affın affı" niteliğinde sayılacak düzenlemeler. Ama bu tür düzenlemeler sayesinde mükellefler hep aynı kırsırdöngüyü yaşıyorlar. Zamanında ödeme yapan mükellefler kendilerini hep kötü hissediyorlar. Yapılandırmanın bozulmaması için kredi kullanan ve bu sayede ödemelerini düzenli yapan mükellefler olduğunu biliyoruz.

Bu şartlar altında, tüm vergisel ödevlerini zamanında yerine getiren, ödemelerini gününde yapan mükellefler, kendileri için bir "iyilik" beklemeye devam ediyorlar. Bilindiği üzere,

Sosyal Güvenlik Kurumu'na karşı tüm yükümlülüklerini zamanında ve eksiksiz yerine getiren mükellefler yüzde 5 oranında prim indiriminden faydalanıyorlar. Aynı düzenleme vergi için yapılamaz mı? Pek tabii ki yapılabilir. Hatta böyle bir düzenleme vergi tahsilatının hızlanmasını da sağlayabilir.

Mobbinge ilaç Borçlar Kanunu!

İşyerinde uygulanan psikolojik tacizi tanımlayan mobbing, işçinin, emekçinin çalışma hayatındaki en büyük düşmanıdır.

Önemine karşın, bugüne kadar bir yasal düzenleme yapılmaması dikkat çekicidir. Bu anlamda, 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girecek yeni Borçlar Kanunu ile psikolojik taciz konusuna düzenleme gelecek olması önemlidir.

6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun 417'nci maddesiyle işçinin kişiliğini koruma borcu düzenlenmiş ve işverenler, işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlü tutulmuştur.

Mobbingin geniş tanımı; "Bir işçinin kasıtlı ve sistematik olarak belirli bir süre işyerinde üstleri-aşları veya eşitleri tarafından aşağılanması, küçümsenmesi, dışlanması, kişiliğinin ve saygınlığının zedelenmesi, kötü muameleye tabi tutulması, yıldırılması ve benzeri şekillerde ortaya çıkan psikolojik taciz"i ifade eder.

Sistemli ve sürekli olarak çalışanın genellikle psikolojik ve bazen de hem psikolojik hem de fiziksel olarak bir baskı altına alınması söz konusudur. Mobbing, aynı zamanda bir işyerinde çalışan ve diğer çalışma arkadaşları tarafından kiskanılmaya bağlı olarak yapılan duygusal saldırıları da içerir.

Çalışma hayatı; özellikle iş hukukunda mobbing genellikle işverenler/vekilleri tarafından,

işçinin tazminat almasına ve işe iade hükümlerinden yararlanmasına engel olacak tarzda işçiyi istifaya zorlayacak şekilde sistematik olarak uygulanır.

Uygulamada, iş güvencesi kapsamında iş akdi feshedilip davayı kazanıp işe iade hakkı kazanan işçiyi, işveren işe başlatır. Ancak işçi işe başladıktan sonra bazı sorunlar ortaya çıkar. İşveren bazı durumlarda işe iade davasını kazanan işçiyi işten ayrılmadan önce sağladığı bazı haklarını kısar ve diğer işçilere gösterdiği inisiyatifi bu işçiyi göstermez. Örneğin, işyerinde işçilerin işini erken bitirmesi vs. nedenlerle birkaç saat erken bırakmasına karşın işe iade olan işçiyi yasal sürenin sonuna kadar bekletebilir.

Bu aşamada, işçinin haklarını bilmesi önemli. Mobbingin bitmesinden itibaren 6 gün içinde haklı nedenle fesih hakkını kullanabilecek olan işçinin bir yıldan fazla çalışması varsa kıdem tazminatını talep etme hakkı vardır.

İşverenin sorumluluğu da Yeni Borçlar Kanunu'nun ilgili maddesine göre tanımlanmakta. Buna göre işveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

DEVLET MEMURLARI YETİM AYLIĞI ALABİLİR Mİ?

657'ye tabii sözleşmeli personelim. Annem 1990 yılında SSK emeklisi iken kaybettim. Bekârim, annemden yetim aylığı alabilir miyim?

Serap Özer

657'ye tabii sözleşmeli personel olmanız münasebetiyle SSK'den yetim aylığı alamazsınız.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.